

KOSTELNÍ LAVICE Z ČESKÝCH ŽLEBŮ V LIBNÍČI A RUDOLFOVĚ

V letošním roce uplynulo 60 let od zničení kostela sv. Anny v Českých Žlebech. Navzdory pozornosti, která již jeho historii byla věnována, se stále daří doplňovat další střípky do mozaiky osudů jeho mobiliáře. Zatím poslední objev představuje identifikace původních kostelních lavic v kostelích v Libníči a Rudolfově na Českobudějovicku.

Kostel sv. Anny v Českých Žlebech byl postaven v letech 1788–1791 ve svahu nad hlavní cestou, která prochází celou osadou a kopíruje Zlatou stezku, jež v této trase nejpozději od vrcholného středověku spojovala Pasov a Prachatice. Skromný venkovský chrám býval centrem rozsáhlé farnosti, která sdružovala řadu osad v prostoru mezi městem Volary a státní hranicí, tedy kromě samotných Českých Žlebů/Böhmisch Röhren i osady Stožec/Tusset, Dobrá/Guthausen a dnes již neexistující osady Nové Údolí/Neuthal, Krásná Hora/Schönberg, Horní Cazov/Oberzassau a Radvanovice/Schilleberg. Podle patrocinia kostela se zde vždy v neděli a pondělí po sv. Anně (26. července) konala pouť spojená s vyhlášeným jarmarkem, jež spolu s poutí k nedaleké Stožecké kapli na svátek Nanebevzetí Panny Marie (15. srpna) bývala jednou z důležitých událostí regionu.

Poté, co v letech 1945–1946 většina zdejšího německojazyčného obyvatelstva musela opustit své domovy, kostel chátral a byl spravován na dálku administrátory z Vimperka a později z Volar. Roku 1952 zde volarský farář František Pernegr sloužil pravděpodobně vůbec poslední mši. Kostel byl vystaven nepříznivému klimatu a vandalismu, nedostávalo se mu potřebných oprav, a přestože roku 1958 získal památkovou ochranu, byla roku 1962 zahájena jednání o jeho přestavbě k jinému účelu či zboření. Místní úřady preferovaly druhou možnost, která byla v létě 1965 naplněna úplnou demolicí. Stejný osud potkal mj.

kostely v Knížecích Pláních/Fürstenhut (1956), Strážném/Kuschwarda (1965), Cudrovicích/Zudrowitz (1966) a Novém Světě/Neugebäu (1976).

Již od druhé poloviny 40. let byly především hodnotnější a zachovalé předměty z vybavení kostela odváženy, a to z iniciativy duchovních, místních i vysídlených obyvatel, a později i památkové péče. Některé sochy byly přemístěny do Volar a Prachatic, textilie propašovány do Bavorska a zvony odvezeny do tehdy nově budovaného kostela v Zemplínských Hámrech na východě Slovenska. Dosud neznámý byl příběh kostelních lavic, o jejichž převozu se dosud nepodařilo dohledat žádné archivní dokumenty.

Až počátkem roku 2025 se díky iniciativě pánů Milana Habrdy a Karla Lískovce z Libníče na Českobudějovicku a zprostředkování ředitele Kulturně informačního centra Volary Jaroslava Pulkrábka podařilo zjistit, že lavice ze zaniklého českožlebského kostela byly patrně umístěny v kostelech Nejsvětější Trojice v Libníči a sv. Víta v Rudolfově. Dne 15. února 2025 se do obou kostelů vypravila rodačka z Českých Žlebů Sieglinde Kraliková a historik Luděk Němec, kteří v doprovodu kostelníka Milana Habrdy kostelní lavice porovnáním s historickými fotografiemi jednoznačně identifikovali, a to díky jejich charakteru a specifickým tvarům bočnic. V Libníči se jim navíc dostalo slavnostního přivítání starostou Petrem Uhlířem a místními farníky.

Přesun kostelních lavic se odehrál někdy na přelomu jara a léta 1965 – mezi 21. květnem, kdy byly fotografem Karlem Krejčím ještě zachyceny v Českých Žlebech, a 12. červencem, kdy byly v tamním kostele zahájeny demoliční práce. Důležitou roli přitom sehráli kněz František Sobišek (1920–2013), jenž byl od roku 1961 farářem v Rudolfově a od roku 1962 též excurrando spravoval kostel v Libníči, a Jiří Fencel, zaměstnanec Jednotného zemědělského družstva, kteří se traktorem

vypravili se do Českých Žlebů a lavice odsud odvezli. V obou případech byly lavice instalovány v zadní části kostela, a doplnily tak lavice stávající, v obou případech je ale díky zachované mezeře mezi původními a doplněnými lavicemi i jejich odlišným tvarům a nátěru lze bezpečně odlišit. V Libníči bylo instalováno celkem 10 lavic (5 párů), v Rudolfově pak 12 (6 párů).

Lavice, z nichž po více než 150 let naslouchali mším obyvatelé farnosti České Žleby, tak dnes slouží farníkům hned ve dvou kostelech na jihu Čech. Nebýt tamních patriotů a jejich zájmu o místní historii by tento příběh vůbec nebylo možné napsat. Patří totiž mezi ty, které nelze rekonstruovat jen archivními dokumenty, nýbrž především skrze vyprávění a paměť, jež odráží dramatickou historii nejen kostela sv. Anny v Českých Žlebech, ale i Šumavy samotné.

Luděk Němec, srpen 2025.

Kostel sv. Anny v Českých Žlebech. Foto Josef Seidel, kolem 1925.
 St.-Anna-Kirche in Böhmisch Röhren. Foto Josef Seidel, um 1925.

Kostel sv. Anny v Českých Žlebech. Foto Karl Scherz, kolem 1930.
 St.-Anna-Kirche in Böhmisch Röhren. Foto Karl Scherz, um 1930.

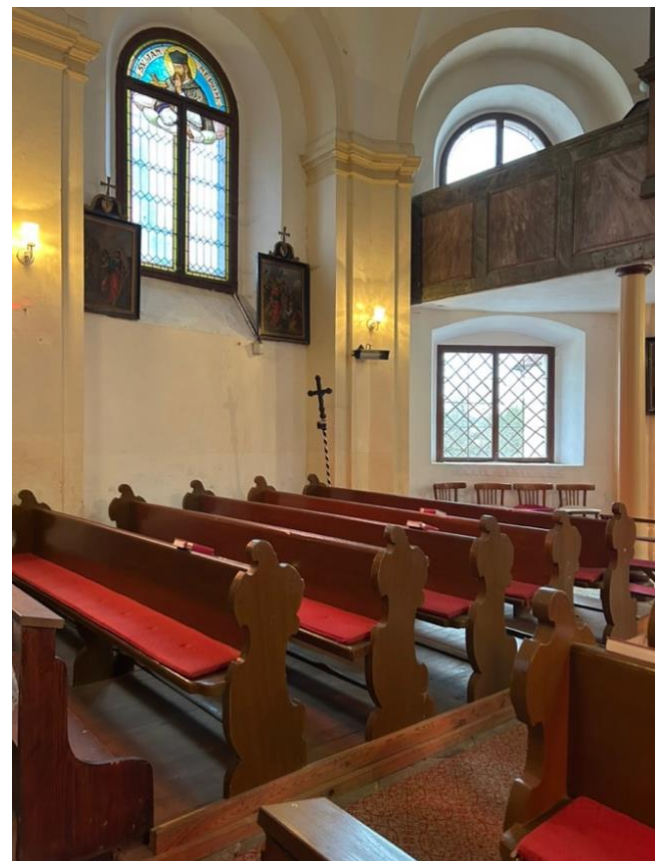

Interiér kostela Nejsvětější Trojice v Libníči s lavicemi z kostela sv. Anny v Českých Žlebech (v popředí).

Der Innenraum der Dreifaltigkeitskirche in Libnitsch mit Bänken aus der St.-Anna-Kirche in Böhmissch Röhren (im Vordergrund).

Kostelní lavice z Českých Žlebů v Libníči.
Kirchenbänke aus Böhmisč Röhren in Libnitsch.

Kostel sv. Víta v Rudolfově.
St.-Veit-Kirche in Rudolfstadt.

Kostelní lavice z Českých Žlebů v Rudolfově.
Kirchenbänke aus Böhmisch Röhren in Rudolfstadt.

